

PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN GASTOUDERBUREAU J/M

Ieder kind is waardevol en uniek is. Elk kind heeft talenten en heeft anderen nodig dat te ontdekken, te ontplooiën en om zich te kunnen ontwikkelen.

INHOUDSOPGAVE

HOOFDSTUK 1 : HET PEDAGOGISCH BELEIDSPLAN

1.1 Wat is een pedagogisch beleidsplan?

Het pedagogisch beleidsplan geeft ouders en gastouders de visie van het gastouderbureau ten opzichte van de kinderopvang. Dit houdt in dat er volgens de visie van het gastouderbureau te werk moet worden gegaan. Zowel de gastouder als de ouder(s) zal het pedagogisch beleidsplan ontvangen. Deze houdt de kwaliteit hoog en maakt de gastouder en de ouders bewust van zijn of haar verantwoordelijkheden. Het gastouderbureau streeft ernaar om verantwoorde opvang te bieden aan de ouders voor hun kind of kinderen. Hierbij wordt rekening gehouden met de wensen van de ouders ten opzichte van de opvoeding van hun kind of kinderen. Het welzijn van het kind is het uitgangspunt.

1.2 Onze visie

Gastouderopvang biedt aan ouders en verzorgers de mogelijkheid om naast de opvoeding en zorg van hun kind(eren) actief deel te nemen aan de maatschappij, door middel van hun werk of de studie.

Ouders moeten echter de zekerheid hebben dat de zorg voor hun kind(eren) in goede handen is. Het is belangrijk voor werkende ouders dat het kind het naar de zin heeft in het gastgezin. De ouders moeten de gastouder vertrouwen met hun eigen kind of kinderen. Het is belangrijk voor ouders, dat als ze zelf niet aanwezig zijn, het kind of de kinderen in een geborgen en veilige omgeving worden opgevangen. Niet te vergeten is het kind, hij of zij moet zich bij de gastouder veilig en vertrouwd voelen. Een gastouder neemt een deel van de opvoeding van het kind over. De ouders zijn en blijven echter altijd verantwoordelijk. Gastouderopvang is alleen dan mogelijk indien er wederzijds voldoende vertrouwen bestaat tussen de ouders en de gastouders. Indien u, als ouder(s), kiest voor gastouderopvang dient u zich ervan bewust te zijn dat de gastouder een wezenlijke bijdrage levert aan de ontwikkeling en het welzijn van uw kind.

1.3 Wat is gastouderopvang?

Gastouderopvang is een vorm van kinderopvang, maar anders dan een kinderdagverblijf. Gastouderopvang is opvang in huiselijke kring door een gastouder. Een gastouder heeft ervaring met kinderen en moet voldoen aan bepaalde eigenschappen. Elke gastouder gaat bij zichzelf na of ze geschikt is als gastouder. Ook wordt dit door het gastouderbureau getoetst. Gastouderopvang kan bij u thuis plaatsvinden, maar ook bij de gastouder thuis. Het is maar net wat u het prettigste vindt.

1.4 Ieder kind is anders

Een kind wordt geboren met een bepaalde aanleg en eigenheid. Ieder kind is uniek en ontwikkelt zich in zijn eigen tempo en op zijn eigen manier. Daarnaast staat vast dat elk kind open staat voor alles en iedereen om hem heen. Hierdoor is een kind sterk beïnvloedbaar. Kinderen ontwikkelen zich voor het grootste gedeelte zelf, maar daar hebben

ze wel wat voor nodig. Het belangrijkste daarvoor is vertrouwen, vertrouwen in jezelf, maar ook in de ander. De rol van volwassenen is erop gericht om het kind te ondersteunen, zodat het kind zich kan ontplooien en zichzelf kan leren zijn totdat het kind zelfstandig door het leven kan gaan. Gastouders hebben een ondersteunende taak op het gebied van opvoeding, doordat het een op zichzelf staand pedagogisch milieu vormt, aanvullend op de thuissituatie. Jonge kinderen mogen er zijn! Zij ontwikkelen zich op hun eigen tempo. Zij gaan steeds meer ondernemen, de wijde wereld verkennen, zichzelf ontwikkelen en allerlei informatie verzamelen. Als ouders/medeopvoeders is het belangrijk te weten hoe je hier mee om moet gaan. Kinderen ontwikkelen in hun eigen tempo. Het ene kind kan met 6 maanden al zelfstandig omrollen en een ander kind doet dat pas 2 maanden later. Daarmee is meteen duidelijk dat elk kind andere behoeften en leermomenten heeft. Uiteindelijk worden de onderlinge verschillen steeds kleiner. Elk kind is anders en dat maakt opvoeden best wel eens lastig. Opvoeden is dus niet vanzelfsprekend en kennis en ervaring uitwisselen is heel gewoon. Dit kan heel direct gebeuren, door er naar te vragen, maar ook door te observeren hoe een ander het doet. Niemand is ooit uitgeleerd, zeker niet als het om de opvoeding van de kinderen gaat. Kinderen hebben qua opvoeding allemaal iets anders nodig, iets wat past bij hun ontwikkeling, karakter, behoefte en gedrag. Daarnaast dient er wel voor alle kinderen een eenduidige structuur te gelden binnen de opvang. In praktijk is dit dagelijks een uitdaging en ben je constant op zoek naar de juiste balans.

De pedagogische visie vanuit het gastouderbureau is dat kinderen zich in een vertrouwde omgeving, op hun eigen manier, zo optimaal mogelijk kunnen ontplooien tot zelfstandige en evenwichtige personen die respect hebben voor zichzelf en voor anderen.”

We gaan ervan uit dat ieder kind de behoefte heeft zich te ontwikkelen, ieder op zijn eigen manier en in zijn eigen tempo, afhankelijk van aanleg en temperament.

Het is belangrijk om een situatie te creëren waarin kinderen de ruimte krijgen om zich op ieder ontwikkelingsgebied te ontplooien. Als een kind zijn eigen mogelijkheden en grenzen wil kunnen ontdekken dan is er een omgeving nodig die de kinderen veiligheid en vertrouwen geeft.

HOOFDSTUK 2: DESKUNDIGHEID GASTOUDER

2.1 De rol van Gastouderbureau J/M

Gastouderbureau J/M streeft naar kwalitatief goede kinderopvang en bevordert dit door voorwaarden te scheppen die nodig zijn om de opvang bij de gastouder thuis goed te laten verlopen. Hieronder valt een goede begeleiding van de bemiddelingsmedewerker van Gastouderbureau J/M. Denk aan een intakegesprek, koppelingsgesprek, evaluatiegesprek en minimaal 2 huisbezoeken per jaar aan de gastouder om een goed beeld te krijgen en te houden van de werkzaamheden die de gastouder uitvoert.

Het ondersteunen van gastouders en bevordering van de deskundigheid van gastouder ten behoeve van de kwaliteit en veiligheid en gezondheid. Gastouderbureau J/M inventariseert jaarlijks de risico's in de woning waar de opvang plaatsvindt. Indien verbeteringen en/of aanpassingen aangebracht dienen te worden, stelt Gastouderbureau J/M een plan van aanpak op, inclusief de termijnen waarbinnen het actieplan uitgevoerd dient te zijn. Gastouderbureau J/M controleert aan de hand van dit plan én de termijn die is gesteld.

De gastouder is verantwoordelijk voor haar/zijn omgangswijze met het gastkind. Hiermee wordt de manier van verzorgen en opvoeden van het gastkind bedoeld. Gastouderbureau J/M is verantwoordelijk om het beleid zodanig op te stellen en uit te voeren, dat de vraagouder ervan uit kan gaan dat de opvang op verantwoorde wijze wordt gedaan. Goede begeleiding van de gastouders en zorgvuldige selectie zijn hierin middelen om dit beleid te kunnen uitvoeren. Controle van de uitvoering vindt plaats o.a. door middel van vastgestelde evaluatiemomenten en risico-inventarisaties omtrent gezondheid en veiligheid tijdens de huisbezoeken. Ook niet afgesproken bezoeken (plotseling op bezoek gaan) aan de gastouder passen hierin.

Gastouders dienen een open houding te hebben ten opzichte van vraagouders en Gastouderbureau J/M. Zij staan open om wensen en eventuele feedback van vraagouders te bespreken. Gastouders moeten de bereidheid hebben Gastouderbureau J/M te informeren over het verloop van de opvang en moeten bereid zijn om zaken over de opvang met Gastouderbureau J/M te bespreken.

Tussen Gastouderbureau J/M en de gastouders is geen sprake van een werkgever-werknemer relatie. Gedurende de opvang zal voldaan dienen te worden aan de randvoorwaarden. Wanneer blijkt dat de gastouder niet voldoet aan deze randvoorwaarden, zal Gastouderbureau J/M dit bespreken met de gastouder. Als er geen verbetering optreedt, kan Gastouderbureau J/M besluiten de gastouder uit te schrijven. Gastouderbureau J/M heeft een online portaal, Portabase, waarin beleidsplannen, protocollen en formulieren te bekijken zijn.

Gastouderbureau J/M heeft een klachtenreglement opgesteld. Deze is te lezen op de website en in het online portaal. Daarnaast is Gastouderbureau J/M aangesloten bij de Geschillencommissie Kinderopvang.

2.2 Voorwaarden om als gastouder te mogen starten

Voordat een gastouder mag starten moeten er eerst een aantal belangrijke documenten worden overlegd.

- Allereerst moet een gastouder in bezit zijn van een diploma HZW niveau 2 of een ander diploma dat voldoet om als gastouder te mogen werken. De diploma's die goedgekeurd zijn, zijn te vinden op de volgende website:
<https://wetten.overheid.nl/BWBR0017252/2020-01-01#Paragraaf4>
- Een geldig EHBO voor kinderen van het Oranje Kruis of Livis.
- Beschikken over een VOG (Verklaring Omtrent het Gedrag) met de screeningsprofielen 84 en 86, net zoals volwassen huisgenoten (vanaf 18 jaar), vrijwilligers, stagiaires én personen die op structurele basis de opvanglocatie bezoeken.
- De gastouder, volwassen huisgenoten (vanaf 18 jaar), vrijwilligers, stagiaires én personen die op structurele basis de opvanglocatie bezoeken moeten zich per 1 maart 2018 registreren in het Personenregister. Als richtlijn geldt: iemand is structureel aanwezig als diegene minstens één keer per drie maanden minimaal een half uur tijdens de opvanguren aanwezig is op de opvanglocatie.
- is lichamelijk en geestelijk in staat kinderopvang te bieden.

2.3 Wettelijke eisen aan de gastouderopvang

- Er mogen maximaal 6 kinderen van 0 tot 13 jaar worden opgevangen. Daarbij worden de eigen kinderen van de gastouder tot 10 jaar meegeteld.
- Er mogen maximaal 5 kinderen tegelijk worden opgevangen, als deze kinderen allemaal jonger dan 4 jaar zijn. Dit is inclusief de eigen kinderen tot 4 jaar.
- Er mogen maximaal 4 kinderen van 0 en 1 jaar tegelijk aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar. Dit is ook weer inclusief eigen kinderen van deze leeftijd.
- Wie kinderen tot 1,5 jaar opvangt moet een aparte slaapruijnte hebben voor deze kinderen. De grootte van deze slaapruijnte is afgestemd op het aantal kinderen in die leeftijds categorie. Hiermee wordt niet bedoeld voor elk kind een aparte ruijnte.
- Bij 3 of meer kinderen, zijn er tenminste twee achterwachten die in het geval van calamiteiten snel aanwezig kunnen zijn. De achterwacht dient binnen 15 minuten aanwezig te kunnen zijn.
- Een actuele RI&E voor de opvanglocatie, met eventueel daaraan gekoppeld een plan van aanpak.

2.4 Selectie van gastouders

Het werken als gastouder is geen vrijblijvende zaak. Vraagouders rekenen erop dat hun kind op de afgesproken dagen opgevangen kan worden. Bovendien heeft de gastouder een zeer grote verantwoordelijkheid ten opzichte van het gastkind; de gastouder is bijvoorbeeld verantwoordelijk voor de veiligheid en de gezondheid van het kind tijdens de opvang. Ook heeft de gastouder, door haar manier van omgaan met het gastkind, invloed op de ontwikkeling van het kind. De selectie van gastouders gebeurt aan de hand van het intakegesprek. Hierbij vormen de gezinssituatie, woonsituatie, motivatie, opvoedkundige kwaliteiten, veiligheid en hygiëne een basis. Daarna wordt er gekeken naar een koppeling tussen vraag- en gastouders. Uitgangspunt hierbij vormen de wensen van de vraagouders en er wordt gezocht naar een zo goed mogelijke aansluiting tussen de wensen van de vraagouders en de mogelijkheden die de gastouders kunnen bieden. Met nadruk wordt gesteld dat Gastouderbureau J/M zich een totaalindruk vormt van de gastouder en het gastgezin en of deze gastouder kan werken naar het pedagogisch beleid zoals hier beschreven.

2.5 Landelijk Register Kinderopvang

Zodra een gastouder aan alle eisen en voorwaarden voldoet, wordt er door Gastouderbureau J/M een verzoek tot inschrijven gedaan bij de betreffende gemeente. De gemeente geeft opdracht aan de GGD om de gastouder en de opvanglocatie te bezoeken en beoordeelt of de gastouder voldoet aan de eisen die de Wet Kinderopvang aan de gastouder en de locatie stelt. Na een positief advies wordt de gastouder ingeschreven in het Landelijk Register

Kinderopvang. Als de inschrijving is voltooid kan de gastouder beginnen met de opvang. Het Landelijk Register Kinderopvang kan bekeken worden door de Belastingdienst om te controleren of de ouders recht hebben op kinderopvangtoeslag, of door de GGD, welke controleert of een gastouder verbonden is aan een geregistreerd bureau.

2.6 Structurele aanwezige, vrijwilliger of stagiaire

Indien een vrijwilliger en/of stagiair(e) werkzaamheden bij de gastouder gaat verrichten, wordt dit overlegd met Gastouderbureau J/M en de ouders. Daarbij wordt aangegeven op welke dagen de vrijwilliger en/of stagiair(e) aanwezig zal zijn en voor welke periode. Voor aanvang van de werkzaamheden/stage dient er allereerst een VOG te worden aangevraagd. Hiermee dient de stagiaire en/of vrijwilliger zichzelf te registreren in het Personenregister en zich te koppelen aan het gastouderbureau. De gastouder bewaart het origineel op de opvanglocatie. Indien een erkende gastouder, een vrijwilliger en/of stagiaire heeft, is de gastouder verantwoordelijk en de gastouder begeleidt de vrijwilliger en/of stagiaire. De vrijwilliger en/of stagiair(e) krijgt en leest het pedagogisch beleidsplan van Gastouderbureau J/M goed door en leest ook het pedagogisch werkplan van de gastouder door. Op deze manier is de vrijwilliger op de hoogte van de gang van zaken. De vrijwilliger, gastouder en ouders tekenen de “overeenkomst vrijwilliger” die te vinden is in de BackOffice Portabase van Gastouderbureau J/M. In deze overeenkomst staat welke werkzaamheden de vrijwilliger eventueel mag uitvoeren.

2.7 Permanente educatie

Persoonlijke ontwikkeling duurt een leven lang. Gastouders zijn vanaf 2025 verplicht, vanuit de Wet Kinderopvang, om permanente educatie te gaan volgen. Wij bieden gastouders nu al de mogelijkheid om hieraan te voldoen. Dit doen we onder andere met KinderwijsTV. Hier staan ruim 80 cursussen in en er worden per jaar 2 cursussen gratis aangeboden aan de gastouder om te volgen. 1 cursus zal in het teken staan van de permanente educatie en is van tevoren vastgesteld. De andere cursus is zelf te bepalen door de gastouder. Indien de gastouder meer cursussen wil volgen, dan wordt hier een bijdrage voor gevraagd. Ter bevordering van de professionaliteit van de gastouder zullen er ook nog fysieke trainingen en cursussen worden aangeboden.

HOOFDSTUK 3: DE VIER PEDAGOGISCHE BASISDOELEN

3.1 Basisvoorwaarde

Een gastouder accepteert het kind zoals het is en dat we laten merken dat we het kind respecteren door met een open houding het kind tegemoet te treden. Elk kind willen we aandacht geven door bijvoorbeeld actief te luisteren naar wat het kind te vertellen. Door op het kind in te gaan willen we laten merken dat we er zijn voor het kind. Kinderen moeten zich serieus genomen voelen, zodat ze vertrouwen krijgen in de gastouder en zich veilig voelen. Een kind ervaart ook veiligheid als de wereld om hem heen gestructureerd is. De dagindeling zorgt voor structuur en het kind gaat dit herkennen. Doordat je een kind

veiligheid biedt, zal het zich geborgen voelen. Het kind ervaart zo de veiligheid die het nodig is om zich te ontwikkelen. Het is nodig om de volgende basisvoorwaarden voor een actieve, gemotiveerde en zich ontwikkelende leerhouding van het kind te bieden:

- Competentie: het kind voelt dat hij/zij de opgedragen opdracht aankan
- Relatie: het kind voelt dat er een goede verhouding/band is met degenen die hem/haar omringen, thuis en op de peutergroep.
- Zelfstandigheid: het kind voelt dat het kind iets kan ondernemen, zonder daarbij (teveel) van anderen afhankelijk te zijn.
- Eigenheid: het kind voelt dat hij/zij er mag zijn, er toe doet.

3.2 Het bieden van emotionele veiligheid

Een kind moet zich overal veilig kunnen voelen, dit geldt voor thuis, bij de gastouder en op school. Als een kind zich veilig voelt, dan zit het kind goed in zijn/haar vel, is ze ontspannen en kan ze zichzelf zijn. Hierdoor kan het kind zich op eigen tempo beter ontwikkelen. In de gastouderopvang is het van belang dat het kind zich ook veilig voelt. Hier zijn meerdere aspecten van belang: de band met de gastouder, de benadering van de gastouder naar het kind toe, structuur van de dagindeling, gezellige sfeer, positieve instelling van de gastouder en andere kinderen. Ook de woning en de buitenruimte zijn van belang. Op de opvang staan bovenstaande aspecten centraal. De gastouders zijn zich bewust van hun voorbeeldfunctie. Tijdens een opvangdag is er een duidelijk dagritme te zien, waar de gastouder zich zoveel mogelijk aan houdt. Uiteraard wordt er vanaf geweken als er situaties zijn die daarom vragen. Het kind blijft met zijn behoeftes en de behoeftes van de andere kinderen, ondanks een dagritme, centraal staan.

3.3 Het bevorderen van de persoonlijke competentie

De persoonlijke competentie van kinderen is bij geen enkel kind hetzelfde. Daar waar de één juist heel flexibel en zelfstandig is, is de ander dit niet. Door elk kind op de juiste manier te stimuleren, te belonen en positief te benaderen, groeit het zelfvertrouwen en de ontwikkeling op dat specifieke vlak. Een kind dat moeite heeft met samenspelen, kan gestimuleerd worden door bijvoorbeeld mee te doen bij een gezelschapsspel of samen een groepsactiviteit te doen.

Een kind dat op motoriek vlak moeite ervaart, kan met de juiste aandacht en hulp zichzelf overtreffen. Nieuwe dingen aanbieden of een andere manier van benaderen kan de aandacht verleggen, waardoor het kind niet in de gaten heeft dat het eigenlijk hetzelfde is. Dit kan door ander spelmateriaal aan te schaffen, met ander materiaal gaan verven of helpen en voordoen voor alleen dat kind en als het dan lukt hier een positieve draai aan te geven. Het is vanzelfsprekend dat de gastouder hierin de grote rol speelt, maar ook andere kinderen kunnen een positieve bijdrage leveren als iets is gelukt. Hierin neemt de gastouder het voortouw door bijvoorbeeld te gaan klappen voor het kind en de andere kinderen te motiveren om ook mee te doen. Het vraagt van een gastouder een ontwikkelingsgerichte manier van werken.

3.4 Het bevorderen van de sociale competentie

De mens is van nature sociaal. Er zijn verschillende levensfasen en dus ook verschillen in de sociale ontwikkeling. Vanaf de geboorte is een baby afhankelijk van anderen en zal in eerste instantie onbewust op zoek gaan naar contact. Daarna verandert het in bewust aandacht vragen op momenten dat een baby zich niet gezien of gehoord voelt. De baby zal dit aangeven door onrustig te worden en zelfs te gaan huilen. De sociale omgeving van de baby is noodzakelijk om te overleven, te groeien en zich te kunnen ontwikkelen. Dreumesen en peuters worden zich steeds meer bewust van zichzelf en de anderen om zich heen. De peuter communiceert met andere peuters, kinderen en volwassenen. Daarmee komt ook de fase van samenspelen, delen en overleggen. De peuter moet hier nog bij geholpen worden. Het schoolkind moet hierop worden gewezen als het niet goed gaat. De omgang met anderen en hoe je als gastouder dit stimuleert is van belang voor ieder kind. Elk kind is anders en uniek en ook de benadering van de gastouder naar het kind toe zal verschillend zijn. De gastouder stimuleert het kind in zijn ontwikkeling door “naast” het kind te staan en daar waar nodig hulp en ondersteuning te bieden. De gastouder stimuleert daar waar mogelijk dat er met elk kind uit de groep samen wordt gespeeld. Gezamenlijk spelen met elkaar en desnoods bewust bepaalde kinderen die uit zichzelf niet met elkaar spelen samen te voegen en te stimuleren tot spel. Kinderen die juist liever alleen spelen motiveren om toch deel te nemen aan de spellen of om samen een knutselwerkje te maken. Ook conflicten zullen in de kiem gesmoord moeten worden en moeten worden opgelost. Er moet rekening worden gehouden met de gevoelens en andere ideeën van de ander. Het in elkaar verplaatsen is hier van belang, op deze manier ontwikkelen de kinderen een sociale verantwoordelijkheid. En kunnen de kinderen zich ontwikkelen tot personen die goed kunnen functioneren in de groep en later ook in de samenleving.

3.5 Het bevorderen van de morele competentie, de overdracht van normen en waarden

Normen en waarden zijn waardevol voor de samenleving. Het kind maakt ook deel uit van de samenleving en het is van belang dat het kind weet wat de normen en waarden zijn, hoe je om hoort te gaan met elkaar. Dit geldt voor binnen het gezin, binnen de gastouderopvang en op school. De normen en waarden geven aan hoe je je moet gedragen tegenover anderen, respect moet tonen voor mensen met andere ideeën, andere levensovertuiging en tegenover andere culturen. Maar ook tegenover dieren, de natuur en spullen van anderen. Hiervoor zijn regels nodig. Afspraken die gemaakt worden en waarvan je geacht wordt deze na te komen. Omgaan met de huisregels, conflicten oplossen op een goede manier en bewust worden van oorzaak en gevolg. De gastouder zal alle kinderen stimuleren om op de juiste manier met elkaar om te gaan en conflicten zoveel mogelijk proberen te voorkomen.

De voorbeeldfunctie van de gastouder speelt hierin een grote rol. De gastouder groet de kinderen en de ouders bij binnenkomst, praat duidelijk en rustig, verheft alleen de stem indien strikt noodzakelijk. Bespreekt de regels indien nodig met het betreffende kind / kinderen.

De gastouder zal ieder kind met respect behandelen, maar verwacht dit ook vanuit het kind naar de gastouder toe.

3.6 Het pedagogisch beleidsplan in de praktijk

Wat moet u als gastouder nu eigenlijk met het pedagogisch beleidsplan van een gastouderbureau. Thuis in het gastoudergezin dient een goede sfeer te hangen tussen de gezinsleden onderling, maar ook tussen de gezinsleden en het gastkind of gastkinderen. Het kind moet zich op zijn gemak voelen bij de gastouder en een eigen plekje binnen het gastoudergezin krijgen. Voor de start van de opvang, is het belangrijk om voldoende aandacht te besteden aan de kennismaking en de wenperiode. Zodra het gastouderbureau een gastouder op het oog heeft voor de ouder(s), zal het gastouderbureau de gastouder bezoeken. Mocht dit een goed gevoel geven bij het gastouderbureau dan zal er zo spoedig mogelijk een afspraak tussen de gastouder en de ouder(s) worden gemaakt. Deze dienen dan de oppaskinderen mee te nemen en de kinderen van de gastouder dienen, indien mogelijk, aanwezig te zijn. Zo kom je later niet voor vervelende verrassingen te staan. Tijdens dit bezoek kunnen de wensen van de ouder(s), maar ook van de gastouder, kenbaar worden gemaakt en kan daar zoveel mogelijk rekening mee worden gehouden. Hierbij moet je denken aan christelijke, rooms-katholieke of islamitische gewoonten. Eetgewoonten van het gezin, dus bijvoorbeeld gezamenlijk aan tafel eten, in plaats van bijvoorbeeld voor de televisie. Opvoedkundige wensen zijn ook zeer belangrijk. Het straffen kan veel stof doen opwaaien als het niet bekend is welke opvattingen de gastouder, maar ook de ouder(s), hierover heeft. Goed communiceren is dus erg belangrijk.

HOOFDSTUK 4: ONTWIKKELING

4.1 Algemene ontwikkeling

De ontwikkeling van een kind is niet alleen de 1^e jaren van belang. Gastouderopvang omvat de opvang van kinderen van 0–12 jarigen. Ook hierin kun je veel verschillen ontdekken. Kinderen van 6 hebben een hele andere kijk op bepaalde zaken dan kinderen van 10. Ook hierin is het van belang dat de gastouder spelletjes kan verzinnen die voor die leeftijd geschikt is. Spelletjes doen stimuleert de geest en het lichaam. Dit zal de algemene ontwikkeling goed doen. Hoe meer het kind speelt, alleen of met andere kinderen, des te meer het kind het naar de zin heeft. Spelen is een teken van gezonde fantasie en geest. De gastouder begeleidt, stimuleert en volgt het kind in zijn of haar ontwikkeling. Op verzoek van en in overleg met de ouders heeft de gastouder een sturende functie. Met de komst van de computer en televisie zijn er veel activiteiten van het toneel verdwenen. Deze zijn in creatieve zin grote spelbrekers. Het is van belang dat de gastouder op de hoogte is van de wensen van de ouders op dit gebied. Kinderen de hele dag televisie laten kijken is niet het doel van de gastouderopvang.

4.2 Lichamelijke ontwikkeling

In de 1^e vier levensjaren ontwikkelt het kind zich van baby tot een schoolkind. Dit zal door veel ouders als snel worden ervaren. De tijd vliegt immers voorbij. Maar toch is geen kind gelijk. Het ene kind kan bijvoorbeeld met 6 maanden al kruipen, terwijl een ander kind daar 10 maanden voor nodig heeft. Elk kind heeft zijn eigen tempo. Door middel van speelgoed dat past bij de leeftijd, kan een kind de motoriek ontwikkelen. Men maakt onderscheid tussen de grove motoriek en de fijne motoriek. De grove motoriek bestaat uit kruipen,

lopen, iets oppakken. De fijne motoriek is het preciezer deel hiervan. Bijvoorbeeld een baby die een pluisje van de vloer af plukt. Hiervoor moeten gerichte signalen naar de hersenen geseind worden. Vooral deze motoriek is erg belangrijk. Het is ook voor zowel de ouders als de gastouder van belang om speelgoed aan te bieden die bij de leeftijd van het kind past. Een kind van 2 heeft geen rammelaar meer nodig, terwijl een baby dit erg interessant vindt en juist hierdoor geïntrigeerd wordt. De spontane ontwikkeling van het kind staat voorop. Lichamelijke ontwikkelingen zijn duidelijk zichtbaar en gaan stapsgewijs. De ene maand leert het kind rollen, de maand daarop kruipt het al. Bij een baby zal het voornamelijk de lichamelijke ontwikkeling zijn, die de ouders en de gastouder kunnen constateren. Als ouders dien je er rekening mee te houden dat het kind de eerste stapjes bij de gastouder kan maken.

4.3 Sociaal-emotionele ontwikkeling

Niet voor ieder kind is dit vanzelf sprekend. Als het kind geen broertjes of zusjes heeft, zal het minder snel leren om samen te spelen. Dit kan gevolgen hebben bij het binden van het kind aan de gastouder of andere gastkinderen. Dit punt kan grote gevolgen teweeg brengen. Ruzie is dan bijna onvermijdelijk. Het is van belang dat de gastouder, maar ook de ouders, dit aan het kind duidelijk maken. Dit zal meestal een lang en moeizaam proces worden. Een kind dat niet gewend is te delen, dus ook de aandacht, zal dit ook niet snel doen. Het kind heeft een positieve stimulans nodig om dit belangrijke doel te kunnen halen. Het is van belang om dit langzaam aan te pakken, eerst alleen met de gastouder spelletjes doen en daarna een ander kind mee laten spelen, maar blijf wel alert. Een ruzie zit in een klein hoekje. De gastouder begeleidt, volgt en beïnvloedt het kind in zijn of haar sociale en emotionele groei. Het kind krijgt aandacht als het verdrietig is en zijn vreugde wordt gedeeld. In de ontwikkeling van sociale vaardigheden speelt de gastouder een actieve rol. Persoonlijke aandacht is hierbij het sleutelwoord. Alleen in een vertrouwde omgeving kunnen kind en gastouder een goede band met elkaar opbouwen die de ontwikkeling van het kind stimuleert. Dat betekent onder meer dat een gastouder in staat moet zijn de signalen van het kind op te vangen en hierop adequaat te reageren. Uiteindelijk moet het kind zich tijdens de opvang vrij genoeg zijn om emoties, zoals verdriet, boosheid of blijdschap aan de gastouder te tonen en met de gastouder te delen, zonder dat het kind beperkt wordt. Alleen in een vertrouwde omgeving is dit haalbaar. Een kind moet in zijn waarde gelaten worden en er mag geen afbreuk gedaan worden aan het karakter van het kind. Het kind moet ook voldoende aandacht krijgen op het gebied sociale contacten, maar zal ook leren moeten de aandacht te delen of op zijn beurt te wachten als er eventueel andere (gast)kinderen aanwezig zijn.

4.4 Geestelijke ontwikkeling

De geestelijke ontwikkeling is een heel ander verhaal. Deze is niet stapsgewijs, maar juist langzaam of sluipend. Bijvoorbeeld het spreken. Het kind begint eerst te pruttelen, daarna te babbelen en uiteindelijk leert het goed spreken. Deze ontwikkeling is niet zichtbaar in maanden, maar eerder in jaren. Als ouders dien je er rekening mee te houden dat ook de gastouder hier alert op is en dit ook kan constateren.

HOOFDSTUK 5: SPEELLEEROMGEVING

5.1 Spel en spelen met de gastkinderen

Vanzelfsprekend willen kinderen spelen. De een wil een bordspel spelen, terwijl een ander kind juist buiten wil ravotten. Voor gastouders is het van belang te weten welke spellen bij de leeftijd van het kind horen. Een kind van 4 heeft meer aan leerspelletjes, zoals de kleuren raden of een simpel kwartetspel. Een kind van 10 zal juist belang hebben bij een bordspel zoals mens erger je niet. Kies en zoek een spel naar de leeftijd van de kinderen. Geef hierin niet altijd hetzelfde kind haar of zijn zin. Leer van elkaar en vraag aan de ouders wat het kind leuk vindt. Zo wordt het een gezellige boel.

5.2 Omgeving

De omgeving heeft grotere invloeden dan de meeste mensen denken. Let alleen maar eens op de taalontwikkeling. Als een kind in Frankrijk is geboren zal het na een paar jaar toch echt Frans spreken, terwijl een kind dat in Nederland is geboren, Nederlands leert spreken. Zo is de invloed van de omgeving dus van essentieel belang. Ook de manier van opvoeden zal voor een groot deel de ontwikkeling van het kind beheersen. De geestelijke ontwikkeling van een kind is vooral afhankelijk van de manier van opvoeding, maar ook liefde en genegenheid zal een deel van de persoonlijkheid van het kind vormen. Een kind voelt of het gewenst of ongewenst is en zal hierop of positief of negatief reageren. Onhandelbare kinderen bestaan niet, gezien de vorming van de geestelijke welzijn, zal dit een reactie zijn op de manier van opvoeden. Natuurlijk heeft het ene kind meer of minder aandacht nodig van de ouders of de gastouder. Dit dient zeker een goede overweging te zijn.

5.3 De opvangomgeving

Gastouderopvang vindt in principe plaats in de woning van de gastouder. De tuin/buitenruimte maakt tevens onderdeel uit van de opvangomgeving. Er moet zowel binnen als buiten voldoende ruimte zijn voor het gastkind, de eventuele andere gastkinderen en eigen kinderen van de gastouder, om te spelen, lopen, rennen, ravotten en stoeien. Wanneer geen tuin aanwezig is, zal de gastouder alternatieven moeten aanbieden, zoals elke dag naar buiten gaan, wandelen, naar het park, speeltuinbezoek of naar de kinderboerderij gaan. Daarnaast moet er ook een plek zijn voor het gastkind om zich terug te kunnen trekken om bijvoorbeeld te tekenen, te lezen of te puzzelen. Een apart speelhoekje kan hier heel geschikt voor zijn. Voor jonge kinderen is het belangrijk dat er een veilige plek is waar ze rustig kunnen liggen, rollen, zitten of spelen. Bovendien zal er een veilige en rustige slaapplek moeten zijn waar het gastkind kan slapen of uitrusten. Om ongelukken, ziektes en infecties zoveel mogelijk te voorkomen, heeft het kind recht op een veilige en schone opvangomgeving. Daarnaast heeft het kind voldoende en verantwoorde voeding, drinken, rust, lichamelijke verschoning, beweging, frisse lucht etc. nodig. De opvanglocatie dient te allen tijde rookvrij te zijn. Er mag dus niet gerookt worden in de woning en ook niet buiten!

5.4 Veiligheid

De gastouder is verantwoordelijk voor de veiligheid van het kind tijdens de opvanguren. Huis en tuin moeten veilig zijn ingericht. Aan de hand van de risico inventarisatie (RI) komen

adviezen of verplichtingen. De gastouder draagt er zorg voor dat deze zo snel mogelijk worden aangepakt. Gelet wordt op bijvoorbeeld traphekjes, het hoog opbergen van gevaarlijke stoffen, speelgoed en stopcontactbeveiligingen. De gastouder dient ervoor te zorgen dat de RI actueel is en bij grote wijzigingen dit door te geven aan het gastouderbureau, zodat de nieuwe situatie in kaart gebracht kan worden en een eventueel risico snel kan worden verholpen. De RI is een momentopname, maar de gastouder moet gedurende het jaar alert blijven op ontstane gebreken. Als de gastouder huisdieren heeft staat de veiligheid van het kind voorop. En als het kind groter is en buiten gaat spelen, moet de gastouder ervan verzekerd zijn dat dit geen gevaar oplevert voor het kind. Een kind wordt nooit alleen gelaten met een huisdier. Er is altijd toezicht als een huisdier vrij in huis rondloopt of buiten rondloopt.

5.5 Aandacht voor het kind

Kinderen hebben aandacht nodig van iedereen die ze om zich heen hebben. Hierbij kun je denken aan de ouders, broers en zussen, familie, maar ook van de gastouder. De manier waarop zij met het kind omgaan, zullen een grote invloed hebben. Ook op school en de sportclub moet er aandacht zijn voor het kind, het individu. Indien er ook maar 1 van deze groep geen of onvoldoende aandacht voor het kind heeft, is dit direct te merken. Vandaar dat er maximaal 6 bij een gastgezin aanwezig mogen zijn. Eigen kinderen van de gastouder die nog geen 10 jaar zijn, vallen hier ook onder. Er mogen niet meer dan 5 kinderen onder de 4 jaar aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 onder 1 jaar en 2 van 1 jaar. Dus 4 onder de 2. Teveel kinderen is heel gezellig, maar is niet voor elk kind fijn. Als deze kinderen te weinig aandacht krijgen, is de kans groot op onderlinge ruzies.

5.6 Samenwerking

Het scheppen van een veilige en vertrouwde omgeving voor het kind, is het van belang dat de samenwerking tussen de gastouder en de ouders goed verloopt. De communicatie naar beiden toe dient in goede harmonie te gebeuren. Ook het contact tussen het gastouderbureau en de gastouder, maar ook tussen de ouder(s) en het gastouderbureau dient goed te zijn. Het is van belang elkaar te respecteren. Mochten er toch problemen ontstaan, probeer er zo snel mogelijk uit te komen, mocht dit niet lukken, neem dan zo snel mogelijk contact op met het gastouderbureau. Zo kunnen we proberen te voorkomen dat de situatie escaleert. Dit is van groot belang voor goede onderlinge verstandhoudingen.

5.7 Samenwerking tussen ouder(s) en gastouder

In de relatie tussen gastouder en kind is de inbreng van de ouders van grote betekenis. Een prettige relatie tussen de ouder(s) en de gastouder die gebaseerd is op vertrouwen, heeft een positieve invloed op het kind. Een goede voorbereiding van het kind op de nieuwe situatie in het gastoudergezin bepaalt voor een groot deel of de opvang een succes wordt. Afstemming tussen ouder(s) en gastouder is belangrijk om de opvoedingsmilieus van het eigen en het gastoudergezin dichtbij elkaar te brengen. Hoewel de ouder(s) en de gastouder de verantwoordelijkheid voor de opvoeding van het kind delen, blijven de ouders altijd eindverantwoordelijk.

5.8 Normen en waarden

Ieder mens heeft zijn eigen normen en waarden. Wat belangrijk wordt gevonden, verschilt van mens tot mens. Normen en waarden spelen zeker bij de opvoeding van het kind een belangrijke rol. Verbaal en non-verbaal laten mensen blijken wat ze vinden. Belangrijke normen en waarden van de ouder en gastouder moeten op elkaar zijn afgestemd.

Bijvoorbeeld op het gebied van religie, omgaan met vriendschappen en conflicten, taalgebruik en het respect voor elkaar.

Het is goed de opvattingen van elkaar te kennen en af te spreken hoe daarmee zal worden omgegaan. Sommige zaken zullen bij de gastouder echter wat anders gaan dan thuis. Dat hoeft geen problemen op te leveren. Integendeel. Wij vinden het belangrijk dat kinderen zien dat er verschillen zijn en hiermee Leren omgaan. Dit kan een aanvulling zijn op de thuissituatie en zelfs een verrijking. Respect voor de mening van elkaar en wederzijds vertrouwen spelen ook hierbij een belangrijke rol.

5.9 Rust, Reinheid en Regelmaat

Elk kind is anders en elk gezin is ook anders. Desalniettemin is het van belang zoveel mogelijk stabiliteit te brengen in het leven van het gastkind. Een kind moet een plek hebben waar het zich rustig terug kan trekken. Ook moet een woning schoon en rein zijn, dit houdt in dat het zichtbaar schoon moet zijn. Regelmatig stoffen en stofzuigen zijn hierbij van belang. Maar ook de hygiëne van de gastouder en het gasthuis zijn hierbij een belangrijke factor. Voor kinderen is het van belang dat ze de regelmaat die ze thuis hebben ook in het gastgezin terug kunnen vinden. Dit draagt zorg dat het kind zich eerder op hun gemak zal voelen bij de gastouder. De regel in het vraaggezin zal hiervoor het uitgangspunt zijn. Ouder en gastouder zullen moeten geven en nemen, maar beiden moeten zich in de aanpak kunnen blijven vinden.